

BIZNIS MLADIH

Program edukacije i
mentorstva za mlade
preduzetnike

UPRAVLJANJE VREMENOM I OBAVEZAMA

Ovaj e-book uradjen je kroz projekat Biznis mladih - Program edukacije i mentorstava za mlade preduzetnike koga realizuje Institut za preduzetništvo i ekonomski razvoj (IPER) u saradnji sa Unijom mladih preduzetnika Crne Gore.

Materijal je pripremila vlasnica kompanije ID Faktor, business trenerica i coach Ivana Malović.

Objavljeno zahvaljujući podršci Američke agencije za međunarodni razvoj (USAID) kroz projekat Regionalni ekonomski rast (Regional Economic Growth - REG) AID-OAA-C-13-00139.

Stavovi iznijetiu ovoj publikaciji su stavovi autora i ne moraju obavezno da odražavaju stavov Agencije SAD za međunarodni razvoj.

66

“Vrijeme je jedini kapital koji svako ljudsko biće posjeduje, i jedina stvar koju je preskupo protraćiti.”

TOMAS EDISON

66

Vrijeme je najuticajniji faktor u ovom svijetu. Vrijeme je apstraktno, ali njegovi su otisci konkretni i opipljivi. Sve je podređeno vremenu i niko ga ne može izbjeći. Svi rastemo u vremenu, živimo u vremenu i umiremo u vremenu. Ipak, čini se da vrijeme najmanje vrednujemo, ili makar ne onoliko koliko bi trebali. A vrijeme je jedina stvar koja se ne može zaustaviti ili promijeniti, to je nešto što se nikada ne može vratiti kada ga nestane. Stara kineska poslovice kaže : “Izgubljeno zlato može se naći, izgubljeno vrijeme nikada”. Vaš život i karijera su regulisani vremenom, zato prestanite čekati da vam se stvari dogode!

A kako da naše vrijeme ne bude izgubljeno? Kako to da svi na raspolaganju imamo 24 sata dnevno, a ipak su neki uspješniji? Da li je način korišćenja vremena ono po čemu se razlikujemo ili je posrijedi nešto drugo? Da li su uspješni ljudi zapravo dobri menadžeri svog vremena?

Vremenom je teško upravljati jer ga ne možemo ni vidjeti, ni osjetiti dok ne prođe. Upravljanje vremenom nije kratkoročni projekat, već životna obaveza. Često i ne postoji svijest kako realno koristimo vrijeme. A da bi znali kako njime upravljati moramo razumjeti njegovo značenje. Rječnik ga opisuje kao trajanje života, kao sate i dane koji su nam na raspolaganju. Kako raspolažemo tim satima, danima je upravljanje vremenom. Dobro upravljanje vremenom je prelazak sa fokusiranja na aktivnosti u rezultate. Bez njega prepušteni smo slučajnostima. Upravljati vremenom znači iskoristiti vrijeme na najbolji mogući način, jer biti zauzet nije isto što i biti efikasan. Vrijeme možemo trošiti mudro ili ne. Izbor je naš i njegove posljedice. Zato sebi postavite pitanje :

„Kako želite da provodite svoje vrijeme, a kako ga sada provodite ?”

— — — — —
? ? ?
— — — — —

IPAK JE TO BOGASTVO KOJE SE NE OBNAVLJA.

Kako da stignemo da obavimo sve svoje obaveze, a da opet imamo vremena za kvalitetno vrijeme koje posvećujemo sebi i dragim ljudima? Da bismo efikasno upravljali svojim vremenom neophodno je da naučimo kako da postavljamo ciljeve, određujemo prioritete, planiramo svoje obaveze, adekvatno evaluiramo postignuto ali i istrajemo u ostvarenju ciljeva. U suštini upravljati vremenom je upravljati sobom i svojim aktivnostima, obavezama.

1. ZNATI KAKO PROVODITE SVOJE VRIJEME

Prije nego počnete upravljati svojim vremenom, važno je vidjeti kako ga zapravo provodite. Analizirajte kako provodite većinu svog vremena. Ocijenite rezultate. Pitajte se da li ste učinili sve što je bilo potrebno? Da li sam ostvario zacrtano? Gdje sam sada? To vam može pomoći da odredite pravac svog djelovanja.

2. ODREDITE SVOJE PRIORITETE

Ovo je preduslov za adekvatno korišćenje vremena.

Recite ne „kradljivcima“ vremena. Ovih dana u svijetu ima toliko smetnji koje prijete da „pojedu“ naše vrijeme. Stvari kao što su društveni mediji i pametni telefoni okupirajući našu pažnju, lukavo krađu naše vrijeme. To su smetnje koje su u današnjem svijetu neizbježne, ali i dokaz zašto je vrijeme vrijedan resurs. A kako da vrijedan resurs pametno koristimo? Jedan od najlakših načina je da se odrede prioritete uz pomoć liste „za napraviti“. Dnevne, nedjeljne, mjesečne, zavisno od vašeg životnog stila. To je koncept pisanja svega na uredan, pedantan način. Upravo to nam omogućava da kažemo ne stvarima koje ne odgovaraju našim osnovnim prioritetima, a koje bi nam bile zanimljive ili čak pružile osjećaj postignuća. U ovome nam može pomoći Stephen Covey matrica upravljanja vremenom.

Suština je da svjesno dajemo prioritet našim najvažnijim obavezama i da planiramo i delegiramo tako da se bavimo problemima prije nego što postanu hitni ili čak krize, da postanemo svjesni naših prekida i ometanja tako da ih možemo smanjiti ili eliminisati. Ovo osnažuje ljude da upravljaju svojim ograničenim vremenskim resursima tako da svoje prioritetne zadatke obavljaju na ugodniji i manje stresan način.

Jer nikada nema dovoljno vremena da se uradi sve, ali uvijek ima dovoljno vremena da se uradi ono najvažnije.

3. KORISTITE PODSJETNIKE

Jednostavni podsjetnici poput planera, pomažu vam da se sjetite važnih zadataka ili rokova. Koristite ljepjive bilješke ili glasovna ili tekstualna upozorenja na svom mobilnom telefonu u određeno vrijeme da biste se podsjetili da uradite nešto ili da imate nešto planirano. Ovaj rezervni sistem će spriječiti da zaboravite stvari. Ako je nešto izuzetno važno, organizujte više podsjetnika za sebe.

4. NE OBAVLJAJTE PREVIŠE POSLOVA ISTOVREMENO

Multitasking je utopija. I dok ostavlja utisak dinamičnosti kod osobe, činjenica je da multitasking slabi sposobnost za fokus i koncentraciju. Dovodi do toga da poslove obavljamo lošije zbog podijeljene pažnje. I tako iz želje da uporedo radimo više stvari, na kraju se prebacujemo s jedne aktivnosti na drugu.

5. BUDITE REALNI

Dozvolite sebi realnu količinu vremena da završite određenu obavezu. Biti realan o tome koliko će nešto potrajati, vodi završavanju obaveza bez stresa i zatrpavanja. Čak i ako naša procjena potrebnog vremena nije najbolja, uvijek je bolje sebi dati više vremena. Ako završimo prije, tim bolje, jer možemo preći na drugu obavezu.

6. PREKINITE SA ODUGOVLAČENJEM

Odugovlačenje nije samo lopov vremena, već života.

Prokrastinacija nije nov fenomen i sasvim sigurno ste i vi bar jednom upali u ovu zamku. Međutim, samo odlaganje može da dovede do stresa, osećaja krivice, neproduktivnosti... Neispunjavanje odgovornosti i obaveza postaje nepodnošljivo ne samo nama, nego i ljudima koji nas okružuju. Zato je potrebno razviti reputaciju za brzinu i pouzdanost. Jasno je da je neke stvari lakše reći nego sprovesti u djelo. Teško jeste, ali morate se suočiti sa svojim obavezama. Nemojte dozvoliti da odlaganje bude vaš obrazac ponašanja. Jedna od često korišćenih tehnika za umanjene efekata gubljenja fokusa jeste pomodoro tehnika.

Pomodoro preporučuje da kad se sjedne da se nešto radi, taj rad nikako ne prekida narednih 25 minuta. Nakon toga, proglašava se pauza od 5 minuta. Naime, da biste izbegli da radite nešto isprazno umjesto da uradite ono što ste planirali da bi trebalo da se uradi, odlučite se ipak da uradite nešto drugo što bi se moralo uraditi sutra ili nekog narednog dana. Vremenom, samo korišćenje časovnika ili nekog tajmera osposobljava vas da razvijete svoj unutrašnji sat da za vas odredi intervale, i tada ste na dobrom ste putu da pobijedite ometanje pažnje drugim stvarima.

7. NE NERVIRAJTE SE OKO NEBITNIH DETALJA

Ponekad biti perfekcionista nije dobro, jer nekad stvari neće biti takve kakvim ste ih vi zamislili.

8. PRAVILO 80/20

Još jedan način za upravljanje vremenom je korišćenje pravila 80/20, poznatog i kao Pareto princip. Princip navodi da se 80% postignutog rezultata postiže u 20% od ukupnog vremena tokom projekta. Za postizanje preostalih 20% potrebno je najviše rada.

Trik? Ako 80 odsto rezultata dolazi od 20 procenata napora, onda je razumno da 80 odsto uticaja dolazi od 20 procenata vaših zadataka. Dakle, identifikujte 20% vaših zadataka koji će dati 80% rezultata koje tražite.

9. UŽITAK BI TREBAO BITI CILJ

Toliko smo zakupljeni obavezama, da zaboravljamo da uživamo u onome što radimo. Ovo nikada ne bi trebala biti poenta. Uvijek zapitajte sebe: "Šta mogu da uradim da više vremena provodim uživajući u onome što radim?"

10. STVARAJTE DOBRE NAVIKE

Nećete naučiti da budete dobro organizovani preko noći. Da li ste znali da vam za stvaranje jedne navike treba otprilike 21 dan i onda će vaš svjestan napor prerasti u rutinu?

Primjenom ovih principa postajemo iole ravnopravniji član u trci sa vremenom, iako svjesni da istu još niko pobijedio nije.

Još jedan problem sa kojim se suočavamo jeste fenomen ubrzanja vremena. Kako starimo naša percepcija biva sve površnija, a svijet u kojem živimo dosadno i poznato mjesto, pa na njega i ne obraćamo previše pažnje. Brzina vremena umnogome zavisi od količine podataka koju obrađujemo. Tako da što upijamo više podataka, to vrijeme teče sporije. Djeca, recimo neprekidno doživljavaju razne stvari koje mi odrasli zanemarujemo. Oni na drugačiji, živopisniji način posmatraju stvarnost, i to im usporava vrijeme. Ovo je razlog zašto se djetinjstva sjećamo kao doba kada nam je svijet bio mnogo ljepše i uzbudljivije mjesto.

A kako se djetinstvu možemo vratiti jedino sjećanjem, preostaje nam da što kvalitetnije provodimo svoju sadašnjost. Znajući zašto nam vrijeme brzo prolazi, istom se oduprimo nekim novim idejama, informacijama i vještinama. Izložimo se što većoj količini novoga! A dobrom organizacijom negirajmo riječi engleskog filozofa Vilijama Pena:

“

VRIJEME JE ONO ŠTO SVI ŽELE, ALI I ONO ŠTO KORISTIMO NA NAJGORI NAČIN.

”

IPER - Institut za preduzetništvo i ekonomski razvoj

Institut za preduzetništvo i ekonomski razvoj (IPER) je ekonomski think tank koji pruža podršku razvoju preduzetništva i privatnog sektora u Crnoj Gori. IPER sprovodi istraživanja u oblasti najvažnijih društvenih i ekonomskih tema, priprema preporuke za razvoj politika, sprovodi aktivnosti edukacije i mentorstva, i na taj način doprinosi povećanju kvaliteta života crnogorskih građana. Misija IPER-a je da kroz programe, projekte i aktivnosti zastupanja promoviše i realizuje u Crnoj Gori ideje slobodnog tržišta, preduzetništva, privatnog vlasništva u otvorenom, društveno odgovornom i demokratskom društvu sa vladavinom prava.

Od 2011. godine, IPER je registrovan kod Ministarstva nauke kao naučno-istraživačka organizacija.

Više detalja na: www.iper.org.me

UMP - Unija mladih preduzetnika

Unija mladih preduzetnika Crne Gore postoji radi podsticanja preduzetništva među mladim ljudima u Crnoj Gori, starosne granice do 35 godina.

Vizija UMPCG je nova Crna Gora u kojoj svi mladi ljudi dostižu svoj puni potencijal i sami oblikuju svoju budućnost svojom snagom i samopouzdanjem.

Unija podstiče pravi duh preduzetništva stvaranjem okruženja u kojem mladi preduzetnici mogu da se povežu i podrže jedni druge, čime bi doprinijeli razvoju sopstvenih preduzeća, a pod uticajem najmoćnijih izvora informacija i motivacija na raspolaganju.

Misija Unije jeste da se uspostavi nacionalna komunikaciona i resursna mreža za sve mlade preduzetnike, koja bi ih povezivala i kojom bi se svim mladim preduzetnicima obezbijedile relevantne i pravovremene informacije, koje i jesu najveći alat za jačanje poslovanja. www.umpcg.me

Dizajn:

QQRIQ